УДК 657.4; 336.748; 004.4
JEL Classification: M41; E42; L86
DOI:10.31767/nasoa.1-2-2025.01

С. М. СЕМЕНОВА,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та оподаткування,
Державний торговельно-економічний університет,
e-mail: s.semenova@knute.edu.ua
ResearcherID: 57014795700
ORCID: 0000-0001-7250-7482
О. М. ШПИРКО,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування,
Національний транспортний університет
e-mail: olja53@ukr.net
ResearcherID: 57205056316
ORCID: 0000-0002-0601-6172
І. І. АФАНАС'ЄВА,
кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри обліку, аудиту та оподаткування,
Національна академія статистики, обліку та аудиту,
e-mail: inaf09@ukr.net
ResearcherID: 57211488026
ORCID: 0000-0002-6518-3237

Облік доходів від операцій із криптовалютою та іншими цифровими активами на підприємствах ІТ-сфери

Стаття присвячена теоретико-практичному обґрунтуванню уніфікованого підходу до визнання доходів від операцій із криптовалютою та іншими цифровими активами на ІТ-підприємствах, який базується на аналізі наявних методик обліку і вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності, а також містить рекомендації для підвищення прозорості й порівнянності фінансової звітності в ІТ-сфері. Підприємства, які працюють у ІТ-сфері, вирізняються високою інтенсивністю мікротранзакцій та широким застосуванням різних токенів, що супроводжується значною волатильністю, податковими й правовими невизначеностями. Незважаючи на наявні інтерпретації норм міжнародних стандартів, немає однозначності стосовно критеріїв класифікації криптовалюти та інших цифрових активів як запасів, нематеріальних активів і фінансових інструментів, а також вибору методів оцінки в умовах нерегулярної ліквідності й фрагментарності розкриття в примітках. Це зумовлює нагальну потребу в розробленні уніфікованих рекомендацій щодо обліку доходів від операцій із криптовалютою та іншими цифровими активами, які забезпечать послідовність застосування міжнародних стандартів, підвищать прозорість звітності та зменшать податкові ризики. Виявлено, що відсутність спеціального стандарту та чітких регуляторних вимог спричиняє значні розбіжності у класифікації, оцінці та розкритті інформації про операції з цифровими активами. Проаналізовано практику ІТ-підприємств і продемонстровано, що впровадження внутрішніх

облікових політик, узгоджених із вимогами міжнародних стандартів, у поєднанні з використанням провідних аналітичних платформ і незалежних кастодіальних сервісів дає змогу підвищити достовірність даних і мінімізувати ризики шахрайства. Зважаючи на високу волатильність ринку рекомендовано застосовувати адаптивні методи оцінки (середньозважені ціни, коридори переоцінки) і сценарний аналіз, а також відображати криптовалюту та інші цифрові активи у звітності окремо з детальним розкриттям у примітках. Підкреслено роль криптообліку, який розвивається як сучасний напрям бухгалтерії і поєднує методологічні, організаційні та технологічні рішення для відображення операцій із криптовалютами й цифровими активами в обліку та звітності відповідно до вимог стандартів, особливостей цифрового середовища і правових обмежень. На основі проведеного дослідження сформовано уніфіковану методику визнання, оцінки та відображення операцій із криптовалютою та іншими цифровими активами, що забезпечує суворе дотримання вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності, підвищує прозорість і повноту розкриття інформації, а також значною мірою знижує регуляторні та фінансові ризики для підприємств IT-сфери.

Ключові слова: *криптовалюта, цифровий актив, дохід, криптооблік, блокчейн, діджитал, облік, фінансова звітність, міжнародні стандарти фінансової звітності, IT-підприємство.*

S. M. SEMENOVA,
PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor, Department of Accounting and Taxation,
State University of Trade and Economics,
e-mail: s.semenova@knute.edu.ua
ResearcherID: 57014795700
ORCID: 0000-0001-7250-7482
O. M. SHPYRKO,
PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor, Department of Finance, Accounting and Taxation,
National Transport University,
e-mail: olja53@ukr.net
ResearcherID: 57205056316
ORCID: 0000-0002-0601-6172
I. I. AFANASIEVA,
PhD in Economics, Associate Professor,
Head, Department of Accounting, Auditing and Taxation,
National Academy of Statistics, Accounting and Auditing,
e-mail: inaf09@ukr.net
ResearcherID: 57211488026
ORCID: 0000-0002-6518-3237

Accounting for Revenue from Cryptocurrency and Other Digital Asset Transactions at IT Enterprises

The article is devoted to the theoretical and practical justification of a unified approach to the recognition of income from transactions with cryptocurrency and other digital assets at IT enterprises, which is based on the analysis of existing accounting methods and the requirements of International Financial Reporting Standards, and also

contains recommendations for increasing the transparency and comparability of financial reporting in the IT sector. Enterprises operating in the IT sector are characterized by a high intensity of microtransactions and the widespread use of various tokens, which is accompanied by significant volatility, tax and legal uncertainties. Despite the existing interpretations of the norms of international standards, there is no unanimity regarding the criteria for classifying cryptocurrency and other digital assets as inventories, intangible assets and financial instruments, as well as the choice of valuation methods in conditions of irregular liquidity and fragmented disclosure in the notes. This creates an urgent need to develop unified recommendations for accounting for income from transactions with cryptocurrency and other digital assets, which will ensure the consistency of the application of international standards, increase transparency of reporting and reduce tax risks. It was found that the lack of a special standard and clear regulatory requirements causes significant discrepancies in the classification, valuation and disclosure of information on transactions with digital assets. The practice of IT companies was analyzed and it was demonstrated that the implementation of internal accounting policies consistent with the requirements of international standards, combined with the use of leading analytical platforms and independent custodial services, allows to increase the reliability of data and minimize the risks of fraud. Given the high volatility of the market, it is recommended to use adaptive valuation methods (weighted average prices, revaluation corridors) and scenario analysis, as well as to reflect cryptocurrency and other digital assets in the reporting separately with detailed disclosure in the notes. The role of crypto-accounting, which is developing as a modern direction of accounting and combines methodological, organizational and technological solutions for reflecting transactions with cryptocurrencies and digital assets in accounting and reporting in accordance with the requirements of standards, features of the digital environment and legal restrictions, is emphasized. Based on the research, a unified methodology for recognizing, evaluating and reflecting transactions with cryptocurrency and other digital assets has been formed, which ensures strict compliance with the requirements of International Financial Reporting Standards, increases transparency and completeness of information disclosure, and also significantly reduces regulatory and financial risks for IT enterprises.

Keywords: *cryptocurrency, digital asset, revenue, crypto-accounting, blockchain, digital, accounting, financial reporting, International Financial Reporting Standards, IT enterprise.*

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах економічного розвитку помітно зростають обсяги використання криптовалют і різноманітних цифрових активів у реалізації бізнес-процесів. Поряд із цим підприємства стикаються з низкою складних питань, пов'язаних з їхнім обліком та розкриттям у звітності. Незважаючи на рекомендації Комітету з тлумачень міжнародних стандартів фінансової звітності [1] щодо застосування різних підходів до обліку операцій з криптовалютами як для активної торгівлі, так і для довгострокового утримання, на практиці залишається невизначеність у точному окресленні меж бізнес-моделі для розуміння того, яка частота або обсяг операцій робить актив «запасом», а коли він перетворюється на нематеріальний актив із необмеженим строком корисності. Це спричиняє дискусії серед науковців і практиків, адже кожен із підходів має переваги та недоліки в контексті волатильності цін і потреби у тестуванні на предмет знецінення.

Відомо, що криптосектор генерує мільярдні доходи для ІТ-компаній, особливо на етапах торгівлі й обміну. Після буму 2021 р. доходи великих бірж, як-то Coinbase, Binance та ін., скоротилися у 2022–2023 рр., проте галузь продов-

жила зростання разом із розвитком DeFi, токенізації та блокчейн-послуг [2]. Україна налічує понад 6,5 млн власників криптоактивів і демонструє високі показники криптоактивності [3], хоча більша частина цієї діяльності проходить поза традиційним ІТ-офшором. За даними Державної служби статистики України [4], дохід від реалізації продукції (товарів, послуг) підприємств у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем у 2022 р. склав 6573 млн грн. Це на 13,5% менше від рівня 2021 р., що пов'язано з негативними наслідками військового стану. Дані про доходи за більш пізні періоди наразі відсутні, проте на основі аналізу непрямих показників можна стверджувати, що у 2023–2025 рр. цей сектор суттєво зростає.

Актуальність дослідження полягає також у тому, що підприємства ІТ- сфери дедалі більше залучають криптовалюту та інші цифрові активи як засоби оплати, винагородження й інвестицій, створюючи нові продукти та послуги. Водночас нормативно-правове поле для обліку таких операцій лишається недосконалим, облікові підходи значною мірою залежать від обраної бізнес-моделі, а практика класифікації активів та визнання доходу від операцій із токенами помітно варіюється між підприємствами. За даними Європейської консультативної групи з фінансової звітності [5], навіть провідні консалтингові мережі прагнуть розробити єдині методичні рекомендації, адже без уніфікації підходів ІТ-компанії ризикують отримати суттєві курсові та податкові розбіжності у фінансовій звітності, що може мати негативні наслідки.

Ще однією важливою проблемою застосування криптовалюти є те, що на сьогодні вона не є повністю визнаним законним платіжним засобом, тому багато компаній поки що не працюють із нею і далеко не всі світові банки її визнають. Центральний банк Фінляндії заявив, що Bitcoin не є ні валютою, ні навіть електронним платіжним засобом, оскільки такі об'єкти повинні мати відповідного емітента, відповідального за їх обіг. Центральний банк Китаю заборонив будь-які операції з віртуальною валютою, зазначивши, що це незаконний платіжний засіб, який не має жодного правового статусу. Варто зазначити, що Bitcoin не має навіть законного розробника (відомий тільки псевдонім), а отже цей об'єкт досі перебуває поза правовим полем [6]. Проблемою є також те, що у примітках до звітності практично не розкривається інформація про рух токенів або застосовані політики зберігання приватних ключів, результати стрес-тестів і прийняті стратегії хеджування волатильності. Технічна інтеграція ERP-систем із блокчейном часто не гарантує стандартизованої верифікації права власності. Разом усе це створює суттєві перешкоди для прозорого і достовірного обліку доходів від операцій із криптовалютою та іншими цифровими активами на підприємствах ІТ-сфери, що потребує подальших досліджень і підкреслює актуальність обраної теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд наукових публікацій останніх років свідчить про значний інтерес науковців до криптовалюти та цифрових активів. Проте значна волатильність і відсутність єдиного правового визначення у багатьох юрисдикціях, непряме регулювання з використанням чинних стандартів у сукупності призводять до розбіжностей у підходах як на національному, так і на міжнародному рівні. Ухвалення Закону України «Про віртуальні активи» [7] затримується, а нормативна база щодо обліку криптовалюти і досі знаходиться на стадії формування. Дослідження В. Ганусич і К. Ганусич вказує на багатогранність властивостей криптовалюти як об'єкта обліку: від ознак товару до нефізичного нематеріального активу або потенційного фі-

нансового інструменту [8]. Підходи розробників стандартів (IASB, FASB) поки що не пропонують спеціальної методології або стандарту під «крипто». IFRS використовує аналоги (IAS 38, IAS 2, IFRS 9), що призводить до гнучкості, але й одночасно до недосконалостей у відображенні ризиків і економічної сутності таких активів.

Вітчизняні дослідники найбільше уваги приділяють визначенню сутності та особливостей обліку криптовалюти. О. Петрук і О. Новак [9] криптовалюту відносять до складу грошей і ототожнюють з електронним видом коштів у безготівковій формі, оскільки криптовалюти неперсоніфіковані та обертаються поза межами банківської системи в електронному вигляді. К. Ярова, навпаки, стверджує, що «поняття криптовалюти (віртуальної валюти) та електронних грошей – це два різні поняття, хоча вони і мають схожі риси» [10, с. 1117], і, розкриваючи сутність поняття «криптовалюта», вказує на відмінності між електронними грошима і віртуальною валютою, а також висвітлює досвід регулювання обігу криптовалют у зарубіжних країнах.

Н. Танклевська, В. Петренко, А. Карнаушенко визначають криптовалюту як «універсальну, віртуальну, децентралізовану та конвертовану цифрову грошову одиницю, якою можна здійснювати розрахунки за реальні товари, роботи, послуги, а також яка може бути системою накопичення, зберігання та вкладання грошових засобів, є захищеною криптографічним кодом, емісією якої може займатися кожен бажаючий, зберігаючи свою анонімність, а дані про здійснені взаєморозрахунки наявні у кожного учасника з неможливістю їх фальсифікації» [11, с. 134]. О. Мельниченко, О. Новак, О. Фоміна підкреслюють, що ключова проблема полягає в анонімності користувачів криптогаманців: за відсутності добровільного декларування операцій із криптовалютами з боку платника податків, податкові органи фактично не мають ефективних механізмів для встановлення таких доходів та здійснення контролю за їх оподаткуванням [12]. Разом із тим, технологічні ризики, зокрема кіберзагрози та можливі маніпуляції смарт-контрактами, підвищують імовірність технічних збоїв і шахрайських інцидентів, а трудомісткість верифікації блокчейн-транзакцій ускладнює забезпечення повноти та достовірності обліково-звітних даних [13].

Особливого значення набуває розгляд криптовалюти через призму національних та міжнародних стандартів. Я. Крупка, В. Окренець [14] вважають криптовалюту одним із видів нематеріальних активів унаслідок відсутності фізичної форми та здатності приносити економічні вигоди. Натомість І. Орлов досліджує основні аспекти правового регулювання, обліку і оподаткування криптовалюти з урахуванням зарубіжного досвіду і пропонує класифікувати криптовалюти «як нематеріальні активи відповідно до стандарту FRS 102, оскільки вони не мають фізичної форми і відповідають визначенню нематеріального активу» [15]. Проф. О. Фоміна з точки зору обліку визначає криптовалюту як «цифрову або віртуальну валюту, записану у вигляді цифрового коду за допомогою інфраструктури розподіленої книги (блокчейн), яка не регулюється централізовано та надає різні права використання як засобу обміну, отримання доступу або прав на використання активів чи послуг, інвестицій, представлення інтересів власності, має нематеріальну форму, визначену вартість й може бути ідентифікована» [16]. Аспекти правового регулювання криптовалюти в Україні та в іноземних країнах розглядають Д. Казначеєва та А. Дорош [17]. А. Федоренко [18] привертає увагу до трансформації світової валютної системи в напрямі валютного поліцентризму, зростання ролі криптовалют у міжна-

родних розрахунках і необхідності формування нових інвестиційних стратегій в умовах високої волатильності цифрових активів.

Автори зарубіжних досліджень зазначають, що компанії IT-сфери, які використовують чинні стандарти для обліку криптовалюти як нематеріальних активів або запасів залежно від характеру діяльності, можуть по-різному відображати балансову вартість і прибутковість. Наприклад, Mei Luo, Shuangchen Yu зазначають, що US GAAP трактує криптовалюти як нематеріальні активи за собівартістю без подальшої переоцінки, тоді як багато компаній, які ведуть облік за міжнародними стандартами (IFRS), застосовують справедливу вартість для запасів чи нематеріальних активів [19]. Дослідження також показують, що отримання доходу в криптовалюті потребує вимірювання за справедливою вартістю на дату набуття права на отримання та конвертації у фіат для алокації між зобов'язаннями щодо виконання згідно з вимогами IFRS 15 [20], що забезпечує уніфікацію підходу до визнання доходу від IT-послуг, оплачуваних цифровими активами.

Аналіз робіт із визначення справедливої вартості підкреслює необхідність використання середньозважених котирувань на ліквідних платформах, а в умовах недостатньої ліквідності – на окремих криптовалютних майданчиках. Тому D. Passarinho пропонує адаптувати методику з урахуванням локальних ринкових реалій та документувати припущення, наприклад, вибір джерел котирувань, період спостереження тощо, для забезпечення достовірності обліку на IT-підприємствах [21]. Поряд із цим M. Luo, S. Yu вказують на переваги подальшої оцінки криптовалюти у моделі собівартості з регулярними тестами на знецінення або у моделі переоцінки до справедливої вартості за наявності активного ринку. Проте висока волатильність часто призводить до збитків на знецінення або невизначеності у переоцінках, що потребує детального розкриття в управлінській та фінансовій звітності [22].

Під час визнання доходу для IT-компаній труднощі можуть також виникати на етапі розподілу загальної винагороди між зобов'язаннями (software license, SaaS, підтримка, консультації, кастомізація тощо), тому Z. Daruwala рекомендує застосовувати модель оцінки справедливої вартості на дату отримання та ціни продажу для кожного окремого елемента [23]. Це зменшує ризик неповного або невідповідного відображення доходів при оплаті цифровими активами і дає змогу коректно визначати виручку за кожною послугою чи продуктом IT-підприємства. Порівняльні дослідження IFRS та US GAAP, проведені S. Howell, M. Niessner та D. Yermack [24], демонструють, як відрізняються підходи до обліку та визнання доходу, що впливає на порівнянність фінансових результатів міжнародних IT-компаній і стимулює заклики до уніфікації стандартів і докладного розкриття методик обліку в примітках до звітності.

Отже, невирішені проблеми пов'язані з відсутністю окремого міжнародного стандарту для цифрових активів, що ускладнює розроблення надійних моделей оцінювання та формування ефективних механізмів управління наслідками високої волатильності для фінансових показників IT-компаній. Невизначеність регуляторних вимог і розбіжності в практиках між юрисдикціями підкреслюють необхідність розроблення узгоджених методик або доповнень до чинних стандартів, що враховують особливості операцій із криптовалютою та іншими цифровими активами.

Метою статті є обґрунтування уніфікованого підходу до визнання доходів від операцій із криптовалютою та іншими цифровими активами на IT-підпри-

ємствах на основі аналізу сучасних практик і вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності, формулювання практичних рекомендацій для підвищення прозорості та порівнянності фінансової звітності в IT-сфері.

Викладення основного матеріалу. Підприємства IT-сфери включають компанії, основна діяльність яких пов'язана з розробленням, впровадженням і підтримкою інформаційних технологій: програмного забезпечення, цифрових платформ, IT-сервісів, хмарних рішень, кібербезпеки та суміжних продуктів. До них належать стартапи та корпорації, що створюють програмне забезпечення, надають послуги з розроблення та інтеграції IT-систем, оперують інтернет-платформами, блокчейн-проєктами, DeFi-майданчиками, токенізують реальні активи через STO- та NFT-платформи, а також створюють освітні продукти й підтримують спільноти через курси, хакатони та модерацію DAO-каналів. Такий широкий спектр діяльності дає змогу IT-підприємствам обирати оптимальні моделі участі в криптоекосистемі залежно від ресурсів і стратегічних цілей.

Особливості обліку доходів від операцій із криптовалютою та іншими цифровими активами на IT-підприємствах пов'язані з великою кількістю транзакцій. IT-сервіси часто монетизуються мікроплатежами (API-запити, підписки). Облік кожного надходження в криптовалюті потребує автоматизованих інтеграцій (API-зв'язок із біржами) та консолідації даних в ERP. Також на підприємствах IT-сфери використовується значна кількість різноманітних цифрових активів. Окрім базових криптомонет (BTC, ETH), IT-підприємства працюють з utility-токенами (доступ до платформи), security-токенами (частка у доходах), NFT (ліцензії, цифрове мистецтво), stablecoins (USDT, USDC) і CBDC. Кожен тип потребує класифікації для правильного застосування процедур первісного визнання, оцінювання за справедливою вартістю і подальшого обліку згідно з вимогами міжнародних стандартів.

Існують різні підходи до класифікації криптовалюти. Найбільш логічний поділ криптовалют за видами розробили A. Burnie, J. Burnie та A. Henderson [25], розподіливши всі криптовалюти на три групи:

- крипто-транзакції (crypto-transactions) – це криптовалюти, призначені для операцій, пов'язаних із придбанням реальних товарів чи послуг, які розроблені для подолання залежності від центральних органів управління, скорочення кількості транзакцій, поліпшення масштабності та підвищення ліквідності. Яскравим прикладом такого типу криптовалют є Bitcoin;
- крипто-паливо (crypto-fuel) – це криптовалюти, які дають можливість розробникам створювати на їхній основі (як паливо) децентралізовані додатки на базі блокчейн, що працюють за принципом «розумних контрактів». Прикладами таких криптовалют є Ethereum, Ethereum Classic, EOS та ін.;
- крипто-ваучер (crypto-voucher) – це криптовалюти, токени яких дають право на попередньо визначений актив. Наприклад, 1 токен криптовалюти Tether обмінюється на 1 долар США, тому курс Tether прив'язаний до курсу долара США і не залежить від значних коливань курсу [25, с. 27–29].

Поряд із цим, Г. Мисака та І. Дерун [26] з огляду на особливості функціонального призначення криптоактивів, їхніх унікальних характеристик і взаємозв'язку запропонували виділяти такі сукупності: 1) криптовалюти; 2) смарт-контракти; 3) криптодомени і криптогаманці. Слід зазначити, що ці види виокремлено з урахуванням відповідності об'єктів, які до них входять, а також

критеріїв визнання активів в обліку, як-то ймовірність отримання економічних вигід від використання у майбутньому та достовірна оцінка їхньої вартості.

Заслуговує на увагу підхід L. Parrondo, згідно з яким криптоактиви називаються токенами і криптоактиви слід класифікувати для бухгалтерських цілей як платіжні токени, токени електронних грошей, токени утиліти і токени безпеки. Інші типи криптоактивів, наприклад активи-токени, не мають значення для цілей бухгалтерського обліку. Деякі токени поєднують суперечливі характеристики (гібридні токени) і тому створюють невизначеність у класифікації. Також L. Parrondo пропонує включити токени електронних грошей до визначення готівки та її еквівалентів і розглядати токени утиліти як цифрові купони на майбутні послуги чи продукти [27, с. 216].

На практиці досі відсутній єдиний підхід до відображення операцій із криптовалютами та іншими цифровими активами. Міжнародні стандарти не дають чітких рекомендацій і критеріїв класифікації криптовалюти та інших цифрових активів як об'єктів обліку. Тому криптовалюту визнають як нематеріальний актив за моделлю обліку знецінення (impairment-only) згідно з IAS 38 [28], тоді як security-токени підпадають під вимоги IFRS 9 [29] і оцінюються за моделлю очікуваних кредитних збитків. Ця невідповідність ускладнює розроблення та прийняття єдиної методики оцінювання і формування резервів. Крім того, IFRS 13 [30] вимагає оцінювання справедливої вартості на активному ринку, але нерегулярна ліквідність криптобірж і «flash crash», відома як стрімке падіння котирувань, ставить під сумнів достовірність отриманих оцінок. Додаткові труднощі у використанні криптовалюти та інших цифрових активів зумовлені невизначеністю юридичного статусу та податкового законодавства щодо результатів від використання цих об'єктів. Оскільки немає єдиного статусу криптовалют, в Україні їх трактують як майно або як валюту, що надалі впливає на оподаткування таких операцій. Крім того, невизначеність податкового статусу цифрових активів у більшості юрисдикцій породжує спори щодо ПДВ, ПДФО та трансферного ціноутворення [12].

Отже, криптовалюти та інші цифрові активи (NFT, токени доступу, цифрові ваучери тощо) за відсутності окремого стандарту слід класифікувати відповідно до їх призначення та економічної сутності. Якщо IT-компанія утримує криптоактиви для продажу в звичайній діяльності, наприклад у брокер-трейдингових операціях, їх розглядають як запаси згідно з IAS 2. Якщо актив отримано як оплату за послуги чи він утримується як інвестиція без наміру негайного продажу, його слід класифікувати як нематеріальний актив за IAS 38. Якщо цифровий актив надає контрактне право на грошові потоки, що трапляється рідше для стандартних криптовалют, але може бути актуальним для певних токенів за незначних обсягів контрактів, його слід розглядати як фінансовий інструмент за IFRS 9. Такий підхід гарантує, що класифікація враховує як характер прав, так і бізнес-модель IT-підприємства.

Унаслідок багатогранної економічної сутності цифрових активів security-токени можуть підпадати під закон про цінні папери, а NFT – під авторське право. Підприємствам необхідно зберігати виписки бірж і блокчейн-експлорерів, журнали транзакцій, внутрішні політики зберігання ключів для обґрунтування бухгалтерських проведень і застосованих суджень. Ефективним є використання спеціалізованих модулів (SAP Digital Currency Hub, Oracle Crypto Module та ін.) для збирання даних, складання бухгалтерських проводок, формування звітів, що зменшує рутинні помилки й пришвидшує облікові процеси. У при-

мітках до річної фінансової звітності ІТ-підприємствам необхідно деталізувати класифікацію активів, обрані моделі оцінки, методику переоцінки та тестування на предмет знецінення, а також ризики волатильності й кібербезпеки. Належну увагу слід приділяти процедурам підтвердження прав власності на токени (on-chain доказ), взаємного звіряння ERP-записів із блокчейн-даними, контролю за зберіганням цифрових ключів.

На основі опрацювання вимог стандартів і практичних кейсів розроблено уніфікований підхід до визнання доходу ІТ-підприємств від операцій з криптовалютою та іншими цифровими активами (табл.). Він інтегрує всі ключові стадії визнання доходу та обліку цифрових активів у єдину узгоджену модель – від моменту укладення контракту до розкриття інформації у фінансовій звітності. Це гарантує чіткість застосування методик оцінки, відображення кожного етапу визнання доходу та необхідних розкриттів, що підвищує якість і прозорість звітності, а також зменшує інтерпретаційну невизначеність завдяки прямому посиланню на пункти МСФЗ. Уніфікований підхід забезпечить універсальність застосування методичних підходів до облікових оцінок і відображення операцій з різними видами цифрових активів, що дасть змогу стандартизувати внутрішні політики без множинних адаптацій та спростить процеси внутрішнього контролю.

Запропонований підхід усуває проблеми, пов'язані з невизначеністю у виборі моделі оцінки та моменту визнання доходу, фрагментарністю документування облікових процедур, адаптацією політик під різні типи активів, що спричиняють пропуски у примітках і неповноту розкриття інформації.

Огляд міжнародної практики та розкриття інформації показує, що різні ІТ-компанії застосовують власні підходи для вирішення наявних проблем. Так, Bitfarms у примітках до фінансової звітності детально описує ризики волатильності, кібербезпеки та регуляторні впливи, наводячи кількісні стрес-тести. PayPal залучає Deloitte для підтвердження залишків криптовалют, отримуючи прямі підтвердження від кастодіальних провайдерів. Galaxy Digital виділяє

Таблиця

Уніфікований підхід до визнання доходу ІТ-підприємств від операцій з криптовалютою та іншими цифровими активами

Етап	Облікова оцінка та розкриття у звітності	Норма IFRS (МСФЗ)
1	2	3
1. Укладення контракту	Опис наявності юридично зобов'язуючої угоди між ІТ підприємством та контрагентом, з викладом прав та обов'язків сторін, умов оплати (як кошти, так і цифровими активами) та очікуваних економічних вигід від виконання контракту	IFRS 15 п. 9–12
2. Виділення зобов'язань до виконання	Пояснення кожної окремої обіцянки в контракті (наприклад, ліцензування ПЗ, послуги підтримки, консультаційні та кастомізаційні роботи) та визначення ціни окремого продажу для кожного зобов'язання на підставі ринкових орієнтирів і внутрішніх тарифів	IFRS 15 п. 22–30
3. Отримання криптовалюти чи інших цифрових активів як оплати	Опис моменту, коли ІТ підприємство набуває безумовного права на цифрові активи (криптовалюта, NFT, токени доступу, цифрові ваучери, бали лояльності тощо), а також методики вимірювання їхньої справедливої вартості на цю дату (наприклад, середньозважена ціна останніх угод на провідних майданчиках) та джерел ринкових даних	IFRS 15 п. 66–69

Продовження табл.

1	2	3
4. Початковий облік криптовалюти або інших цифрових активів	Опис класифікації отриманих криптовалют чи цифрових активів як запасів за IAS 2 (якщо призначені для продажу в звичайній діяльності), як нематеріального активу за IAS 38 (якщо утримуються як інвестиція або оплата) або як фінансового інструменту за IFRS 9 (якщо надають контрактне право на грошові потоки). Пояснення первісного обчислення собівартості як справедливої вартості на дату отримання плюс прямі транзакційні витрати	IAS 38 п. 24–27; IAS 2; IFRS 9
5. Алокація для трансферного ціноутворення	Опис механізму розподілу загальної контрактної винагороди в еквіваленті фіатної валюти між кожним зобов'язанням пропорційно їхній ціні для окремого продажу, з деталізацією відсоткового співвідношення для кожного елемента	IFRS 15 п. 70–72
6. Подальше оцінювання активу	Виклад вибраної моделі подальшої оцінки криптовалюти та інших цифрових активів: модель собівартості з щорічною перевіркою на знецінення або модель переоцінки до справедливої вартості. Визначення частоти та порядку відображення результатів знецінення або переоцінки у фінансовій звітності	IAS 38 п. 72–75; IFRS 9; IFRS 13
7. Визнання доходу	Роз'яснення критеріїв визнання доходу для кожного зобов'язання: визнання доходу в момент переходу контролю (at a point in time) для одноразових поставок (наприклад, безстрокова ліцензія) та протягом строку надання послуг (over time) для тривалих сервісів (наприклад, SaaS, технічна підтримка) із застосуванням відповідних методів для введення (input) або виведення (output)	IFRS 15 п. 31–38
8. Розкриття інформації у звітності	Детальний опис облікових політик щодо класифікації та вартісного вимірювання криптовалюти й інших цифрових активів, політики визнання доходу від негрошового відшкодування, а також кількісних і якісних показників оцінки ризиків, пов'язаних із волатильністю та ліквідністю цифрових активів, включаючи аналіз чутливості ключових фінансових показників до змін справедливої вартості	IAS 1; IFRS 7; IFRS 13

Джерело: складено на основі опрацювання [1, 2, 5, 9, 16, 20, 21, 27–30]

цифрові активи окремою статтею в звітності і в примітках розкриває деталі за кожною категорією токенів. Якщо MicroStrategy класифікує Bitcoin як немонетарний актив та обліковує його за моделью переоцінки (impairment model), Coinbase фіксує прибуток при конверсії криптовалюти в фіат, застосовуючи для оцінки вартості вибуття запасів метод FIFO. В оцінках за справедливою вартістю Square (Block, Inc.) використовує ціни провідних бірж, зокрема Coinbase Pro, для визначення вартості Bitcoin та Ethereum.

У сучасних умовах доцільно визначити окремий напрям – криптооблік, що означає комплексну систему бухгалтерських та інформаційних процесів, спрямованих на правильну ідентифікацію, класифікацію, оцінку та відображення операцій із криптовалютою та іншими цифровими активами відповідно до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності. Галузевий підвид бухгалтерського обліку, який формується на перетині фінансів, інформаційних технологій та цифрової економіки, сьогодні розвивається як самостійний напрям ді-

яльності у сфері обліку та звітності. Він включає документування економічної сутності контрактів на отримання токенів, первісне визнання активів за справедливою вартістю, подальшу переоцінку та тестування на знецінення, автоматизовану інтеграцію з біржовими платформами й ERP-системами для консолідації великої кількості мікротранзакцій, а також детальне розкриття політик класифікації, методик оцінки ризиків волатильності в примітках до фінансової звітності, що гарантує прозорість, точність і відповідність МСФЗ. Такий підхід забезпечить коректне визнання доходів, належну прозорість звітності та зниження податкових і регуляторних ризиків для ІТ-підприємств.

Отже, на основі проведеного дослідження можна зробити висновок, що відсутність єдиних галузевих стандартів створює розбіжності в класифікації, оцінці й розкритті інформації. ІТ-компаніям необхідно ретельно розробляти внутрішні облікові політики, що узгоджують вимоги МСФЗ/GAAP із особливостями цифрових активів. Використання відомих аналітичних платформ Chainalysis, Elliptic та незалежних кастодіальних провайдерів, а саме Coinbase Custody, BitGo, Paxos та ін., підвищує достовірність обліку, мінімізуючи ризики невідповідностей і шахрайства. Суттєві цінові коливання зумовлюють потребу у відповідних методах оцінки, як-то середньозважені ціни, «коридори» для переоцінки та ін., а також у сценарному аналізі ризиків, щоб згладити вплив на фінансові результати та забезпечити прозорість для інвесторів. Тому представлення інформації у звітності за окремими статтями «криптовалюта» або «цифрові активи», детальне розкриття ризиків і методик оцінки сприятимуть кращому розумінню фінансового стану компанії стейкхолдерами.

Зрозуміло, що зі зростанням ринку цифрових активів очікується поява спеціалізованих стандартів, як це мало місце з IFRS 9 для фінансових інструментів. У середньостроковій перспективі регулятори й впливові професійні організації (IFRS Foundation, FASB) повинні надати чіткі керівні настанови щодо класифікації, оцінки та розкриття цифрових активів. ІТ-підприємствам, які працюють із криптовалютами та іншими цифровими активами, запропоновано: 1) розробити єдину облікову політику з чіткими правилами класифікації та оцінки; 2) впроваджувати сервіси зовнішньої блокчейн-аналітики; 3) окремо розкривати інформацію про цифрові активи у фінансовій звітності з детальним описом у примітках; 4) залучати до аудиту компанії Big 4 із заздалегідь прописаними процедурами перевірки блокчейн-транзакцій. Отже, інтеграція передових технологічних рішень, стандартизованих політик і прозорої звітності забезпечить надійний облік і підвищить довіру інвесторів до ІТ-компаній, які працюють із цифровими активами.

Висновки. Інтенсивна діджиталізація бізнес-процесів ІТ-підприємств із масштабним використанням криптовалют, токенів та інших цифрових активів потребує чіткого та послідовного підходу до визнання доходів. Висока частота мікротранзакцій і розмаїття активів, від Bitcoin та Ethereum до utility-, security-токенів, NFT, стейблкоїнів і CBDC, ускладнюють їх класифікацію як «запасів», «нематеріальних активів» і«фінансових інструментів» та обумовлюють потребу в частих переоцінках за справедливою вартістю, у ретельному тестуванні на знецінення або в розрахунку резервів згідно з вимогами відповідних МСФЗ (IAS та IFRS). Практичний огляд роботи ІТ-підприємств показує, що юридичні й податкові невизначеності, нерегулярна ліквідність і неоднорідні вимоги в різних юрисдикціях посилюють потребу в автоматизованій інтеграції

з біржовими платформами й ERP-системами для достовірного документування блокчейн-транзакцій і консолідації великих обсягів мікроплатежів.

Запропонована уніфікована модель обліку доходів охоплює весь цикл облікових процесів від документування економічної сутності контрактів і первісного визнання за справедливою вартістю за IFRS 15 до класифікації цифрового активу (платіжні монети, стейблкоїни, utility- або security-токени, NFT чи CBDC) як відповідного об'єкта обліку, регулярного тестування на знецінення та переоцінки за IAS 38, IAS 2, IFRS 9, IFRS 13, а також детального розкриття в примітках, що забезпечує коректне визнання доходу, прозорість оцінок і послідовність фінансової звітності. Водночас рекомендується впровадження адаптивних методів оцінки (середньозважені ціни, «коридори» переоцінки), сценарний аналіз ризиків волатильності та залучення аналітичних платформ і кастодіальних сервісів для підвищення достовірності даних. Такий інтегрований підхід забезпечить відповідність МСФЗ, підвищить прозорість і порівнянність фінансової звітності та суттєво зменшить регуляторні й фінансові ризики для IT-підприємств. Запропоновано визначати криптооблік як новітній напрям бухгалтерського обліку, що охоплює методологічні, організаційні та технологічні аспекти відображення операцій з криптовалютою та іншими цифровими активами у фінансовій звітності з урахуванням вимог міжнародних стандартів, специфіки цифрового середовища та правових обмежень. Обґрунтоване прийняття спеціалізованих стандартів згідно з рекомендаціями професійних організацій створить надійну основу для подальшого розвитку криптообліку.

Подальші дослідження будуть пов'язані з розробленням нових стандартів і методологій, які відповідатимуть потребам ринку й економічній сутності криптовалюти та інших цифрових активів і не суперечитимуть чинним IAS 2, IAS 38, IFRS 9 та IFRS 15. Важливим напрямом подальших розробок є узгодження методичних вказівок і рекомендацій від IFRS Foundation, професійних асоціацій і національних регуляторів.

Список використаних джерел

1. IFRS Interpretations Committee: IFRIC 2019 (Interpretations issued by the International Financial Reporting Interpretations Committee). IFRS Foundation. 2019. URL: https://www.ifrs.org/news-and-events/updates/ifric/2019/ifric-update-january-2019
2. Cryptocurrency exchange platform market – Global outlook & Forecast 2023–2028. Arizton Advisory & Intelligence. August. 2023. URL: https://www.arizton.com/market-reports/cryptocurrency-exchange-platform-market
3. Blackout vs Crypto mining: how it affects the Ukrainian energy system? Molfar. December. 2024. URL: https://molfar.com/en/blog/energetychna-kryza-ta-krypta-chy-vysnazhue-maining-elektrosystemu-ukrainy#:~:text=6,This%20article%20will%20examine
4. Державна служба статистики України. Показники діяльності підприємств за видами економічної діяльності (2014–2023). URL: https://www.ukrstat.gov.ua
5. EFRAG. Accounting for crypto-assets (liabilities): Holder and issuer perspective. European Financial Reporting Advisory Group. The Discussion Paper. Brussel, July 2020. 152 p. URL: https://www.efrag.org/sites/default/files/2023-11/EFRAG%20Discussion%20Paper-Accounting%20for%20Crypto-Assets%20%28Liabilities%29-%20July%202020.pdf
6. Дерун І. А., Склярук І. П. Онтологічні аспекти сутності криптовалюти та її відображення в обліку. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка».* 2018. № 11 (39). С. 163–170.

7. Про віртуальні активи: Закон України № 2074-IX від 17.02.2022 р. Не набрав чинності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text
8. Hanusych V., Hanusych K. Accounting of crypto assets: international experience and domestic prospects. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics.* 2024. No. 6. DOI: 10.58423/2786-6742/2024-6-235-248
9. Петрук О. М., Новак О. С. Сутність криптовалюти як методологічна передумова її облікового відображення. *Вісник ЖДТУ.* 2017. № 4 (82). С. 48–55. DOI: 10.26642/jen-2017-4(82)-48-55
10. Ярова К. О. Криптовалюта: визначення правового статусу в Україні. *Молодий вчений.* 2017. № 10. С. 1117–1120. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_10_253
11. Танклевська Н. С., Петренко В. С., Карнаушенко А. С. Економічна сутність та види криптовалюти у світі. *Бізнес-навігатор.* 2017. Вип. 4–2 (43). С. 133–138.
12. Мельниченко О. В., Новак О. С., Фоміна О. В. Проблеми та перспективи розвитку оподаткування операцій з криптовалютами. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу.* 2023. № 3 (53). С. 28–33. DOI: 10.26642/pbo-2022-3(53)-28-33
13. Семенова С. М., Шпирко О. М., Зябченкова Г. В., Кузьменко О. П. Ризики в системі обліку та фінансової звітності. *Бізнес Інформ.* 2021. № 10. С. 290–297. DOI: 10.32983/2222-4459-2021-10-290-297
14. Крупка Я., Окренець В. Криптовалюта як об'єкт обліку і джерело екномічних вигод. *Вісник економіки.* 2020. № 3. С. 238–251. DOI: 10.35774/visnyk2020.03.238
15. Орлов І. Виклики та перспективи бухгалтерського обліку крипто валют в зарубіжних країнах та Україні. *Економіка та суспільство,* № 70. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-70-166
16. Фоміна О. В., Семенова С. М. Криптовалюта як об'єкт обліку в Україні та ЄС. *Ефективна економіка.* 2022. № 9. DOI: http://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.9.12
17. Казначеєва Д. В., Дорош А. О. Криптовалюта: проблеми правового регулювання. *Вісник кримінологічної асоціації України: зб. наук. праць.* 2020. № 2 (23). С. 170–175. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9575
18. Федоренко А. В. Статистичний аналіз ефективності двох інвестиційних полівалютних портфелів у контексті різних криптовалют. *Статистика України,* 2024. № 105 (1). С. 23–31. DOI: 10.31767/su.1(104)2024.01.03
19. Mei Luo, Shuangchen Yu. Financial reporting for cryptocurrency. *Review of Accounting Studies.* 2024. 29. P. 1707–1740. DOI: 10.1007/s11142-022-09741-w
20. IFRS Foundation "International Financial Reporting Standard 15 "Revenue from Contracts with Customers". 2025. URL: https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-15-revenue-from-contracts-with-customers.html/content/dam/ifrs/publications/html-standards/english/2025/issued/ifrs15/
21. Passarinho D. Accounting considerations for cryptocurrencies (IFRS). ACT. 2025. London. URL: https://www.treasurers.org/hub/technical/digital-assets/accounting-considerations?utm_source=chatgpt.com
22. Luo M., Yu S. Financial reporting for cryptocurrency. *Review of Accounting Studies.* 2024. No. 29. P. 1707–1740. DOI: 10.1007/s11142-022-09741-w
23. Zaheda Daruwala. Critical Investigation on the IFRS Reporting Requirements of Cryptocurrencies. *International Journal of Financial Accountability, Economics, Management, and Auditing (IJFAEMA).* 2024. No 6 (4). P. 704–724. DOI: 10.5281/zenodo.13826684
24. Howell, S. T., Niessner, M., Yermack. D. Initial coin offerings: Financing growth with cryptocurrency token sales. *The Review of Financial Studies.* 2020. No. 33 (9). P. 3925–3974. DOI: 10.1093/rfs/hhz131

25. Burnie A., Burnie J., Henderson A. Developing a cryptocurrency assessment framework: Function over form. *Ledger.* 2018. Vol. 3. P. 24–47. DOI: 10.5915/LEDGER.2018.121
26. Мисака, Г. В., Дерун, І. А. Класифікація та оцінювання криптоактивів в концептуалізації бухгалтерського феномену цифрових активів. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: Економіка та управління.* 2024. № 14. DOI: 10.54929/2786-5738-2024-14-09-01
27. Parrondo L. Cryptoassets: Definitions and accounting treatment under the current International Financial Reporting Standards framework. *Intelligent Systems in Accounting, Finance and Management.* 2023. No 30 (4). P. 208–227. DOI: 10.1002/isaf.1543
28. IFRS Foundation. "International Accounting Standard 38 "Intangible Assets". 2025. URL: https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-38-intangible-assets.html/content/dam/ifrs/publications/html-standards/english/2025/issued/ias38/
29. IFRS Foundation. International Financial Reporting Standard 9 "Financial Instruments". 2025. URL: https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-9-financial-instruments.html/content/dam/ifrs/publications/html-standards/english/2025/issued/ifrs9/
30. IFRS Foundation. International Financial Reporting Standard 13 "Fair Value Measurement". 2025. URL : https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-13-fair-value-measurement.html/content/dam/ifrs/publications/html-standards/english/2025/issued/ifrs13/

References

1. IFRS Foundation (2019). IFRS Interpretations Committee: IFRIC 2019 (Interpretations issued by the International Financial Reporting Interpretations Committee). Retrieved from https://www.ifrs.org/news-and-events/updates/ifric/2019/ifric-update-january-2019
2. Arizton Advisory & Intelligence (2023). Cryptocurrency exchange platform market – Global outlook & Forecast 2023–2028. Retrieved from https://www.arizton.com/market-reports/cryptocurrency-exchange-platform-market
3. Molfar (2024). Blackout vs Crypto mining: how it affects the Ukrainian energy system? Retrieved from https://molfar.com/en/blog/energetychna-kryza-ta-krypta-chy-vysnazhue-maining-elektrosystemu-ukrainy#:~:text=6,This%20article%20will%20examine
4. State Statistics Service of Ukraine (2024). Pokaznyky diialnosti pidpryiemstv za vydamy ekonomichnoi diialnosti [Business performance indicators by economic activity] (2014–2023). Retrieved from https://www.ukrstat.gov.ua [in Ukrainian].
5. EFRAG (2020). Accounting for crypto-assets (liabilities): Holder and issuer perspective. European Financial Reporting Advisory Group. The Discussion Paper. Brussel. Retrieved from https://www.efrag.org/sites/default/files/2023-11/EFRAG%20Discussion%20Paper-Accounting%20for%20Crypto-Assets%20%28Liabilities%29-%20July%202020.pdf
6. Derun, I. A., & Skliaruk, I. P. (2018). Ontolohichni aspekty sutnosti kryptovaliuty ta ii vidobrazhennia v obliku [The ontological aspects of the essence of cryptocurrency and its display in accounting]. *Naukovi Zapysky Natsionalnoho Universytetu "Ostrozka Akademiia»: Seriia "Ekonomika" – Scientific Bulletin of the National University "Ostroh Academy": Series "Economics", 11 (39),* 163–170 [in Ukrainian].
7. Verkhovna Rada of Ukraine (2022). Pro virtualni aktyvy [Virtual assets]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text [in Ukrainian]

8. Hanusych V., & Hanusych K. (2024). Accounting of crypto assets: international experience and domestic prospects. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics, 6.* DOI: 10.58423/2786-6742/2024-6-235-248
9. Petruk, O. M., & Novak, O. S. (2017). Sutnist kryptovaliuty yak metodolohichna peredumova yii oblikovoho vidobrazhennia [Essence of cryptocurrency as methodological prerequisite accounting reflection]. *Visnyk ZhDTU – Bulletin of the State University "Zhytomyr Polytecnica", 4 (82),* 48–55. DOI: 10.26642/jen-2017-4(82)-48-55 [in Ukrainian].
10. Yarova, K. O. Kryptovalyuta: vyznachennya pravovoho statusu v Ukrayini [Cryptocurrency: determining legal status in Ukraine]. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_10_253 [in Ukrainian].
11. Tanklevska, N. S., Petrenko, V. S., & Karnaushenko, A.S. (2017). Ekonomichna sutnist ta vydy kryptovaliuty u sviti [Economic essence and types of cryptocurrencies in the world]. *Biznesnavihator – Business Navigator, 4–2 (43),* 133–138 [in Ukrainian].
12. Melnychenko, O., Novak, O., & Fomina, O. (2023). Problemy ta perspektyvy rozvytku opodatkuvannia operatsii z kryptovaliutamy [Problems and prospects of the development of taxation of cryptocurrencies transactions]. *Problemy teorii ta metodolohii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu – Problems of Theory and Methodology of Accounting, Control and Analysis, 3 (53),* 28–33. DOI: https://doi.org/10.26642/pbo-2022-3(53)-28-33 [in Ukrainian].
13. Semenova, S. M., Shpyrko, O. M., Ziabchenkova, H. V., & Kuzmenko, O. P. (2021). Risks in the System of Accounting and Financial Statements. *Business Inform, 10,* 90–297. DOI: 10.32983/2222-4459-2021-10-290-297 [in Ukrainian].
14. Krupka, Ya., & Okrenets, V. (2020). Kryptovaliuta yak obiekt obliku i dzherelo ekonomichnykh vyhod [Cryptocurrency As an Object of Accounting and a Source of Economic Benefits]. *Visnyk ekonomiky – Herald of Economics, 3,* 238–251. DOI: 10.35774/visnyk2020.03.238 [in Ukrainian].
15. Orlov, I. (2024). Vyklyky ta perspektyvy bukhhalterskoho obliku krypto valiut v zarubizhnykh krainakh ta Ukraini [Challenges and prospects of cryptocurrency accounting in foreign countries and Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society, 70.* DOI: 10.32782/2524-0072/2024-70-166 [in Ukrainian].
16. Fomina, O. V., & Semenova, S. M. (2022). Kryptovaliuta yak obiekt obliku v Ukraini ta YeS [Cryptocurrency as an accounting object in Ukraine and the EU]. *Efektyvna Ekonomika – Effective Economy, 9*. DOI: 10.32702/2307-2105.2022.9.12 [in Ukrainian].
17. Kaznachejeva, D. V. & Dorosh, A. O. (2020). Kryptovaliuta: problemy pravovoho rehuliuvannia [Cryptocurrency: problems of legal regulation]. *Visnyk kryminolohichnoi asotsiatsii Ukrainy – Bulletin of Criminological Association of Ukraine, 2 (23),* 170–175. Retrieved from http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9575 [in Ukrainian].
18. Fedorenko, A. V. (2024). Statystychnyi analiz efektyvnosti dvokh investytsiinykh polivaliutnykh portfeliv u konteksti riznykh kryptovaliut [Statistical Analysis of the Effectiveness of Two Investment Multicurrency Portfolios in the Context of Various Cryptocurrencies]. *Statystyka Ukrainy – Statistics of Ukraine, 105 (1),* 23–31. DOI: 10.31767/su.1(104)2024.01.03 [in Ukrainian].
19. Mei, Luo, & Shuangchen, Yu (2024). Financial reporting for cryptocurrency. *Review of Accounting Studies, 29,* 1707–1740. DOI: https://doi.org/10.1007/s11142-022-09741-w
20. IFRS Foundation (2025). International Financial Reporting Standard 15 "Revenue from Contracts with Customers". Retrieved from https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-15-revenue-from-contracts-with-customers.html/content/dam/ifrs/publications/html-standards/english/2025/issued/ifrs15/

21. Passarinho, D (2025). Accounting considerations for cryptocurrencies (IFRS). ACT, London. Retrieved from https://www.treasurers.org/hub/technical/digital-assets/accounting-considerations?utm_source=chatgpt.com
22. Luo, M., & Yu, S. (2024). Financial reporting for cryptocurrency. Review of Accounting Studies, 29, 1707–1740. DOI: 10.1007/s11142-022-09741-w
23. Zaheda Daruwala (2024). Critical Investigation on the IFRS Reporting Requirements of Cryptocurrencies. *International Journal of Financial Accountability, Economics, Management, and Auditing (IJFAEMA), 6 (4),* 704–724. DOI: 10.5281/zenodo.13826684
24. Howell, S. T., Niessner, M., & Yermack, D. (2020). Initial coin offerings: Financing growth with cryptocurrency token sales. *The Review of Financial Studies, 33 (9),* 3925–3974. DOI: 10.1093/rfs/hhz131
25. Burnie, A., Burnie, J., & Henderson, A. (2018). Developing a cryptocurrency assessment framework: Function over form. *Ledger, 3,* 24–47. DOI: 10.5915/LEDGER.2018.121
26. Mysaka, H. V., & Derun, I. A. (2024). Klasyfikatsiia ta otsiniuvannia kryptoaktyviv v kontseptualizatsii bukhhalterskoho fenomenu tsyfrovykh aktyviv [Classification and Valuation of Crypto Assets in the Conceptualization of the Accounting Phenomenon of Digital Assets]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriia: ekonomika ta upravlinnia – Problems of Modern Transformations. Series: Economics and Management, 14.* DOI: 10.54929/2786-5738-2024-14-09-01 [in Ukrainian].
27. Parrondo, L. (2023). Cryptoassets: Definitions and accounting treatment under the current International Financial Reporting Standards framework. Intelligent Systems in Accounting. *Finance and Management, 30 (4),* 208–227. DOI: https://doi.org/10.1002/isaf.1543
28. IFRS Foundation (2025). International Accounting Standard 38 "Intangible Assets". Retrieved from https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-38-intangible-assets.html/content/dam/ifrs/publications/html-standards/english/2025/issued/ias38/
29. IFRS Foundation (2025). International Financial Reporting Standard 9 "Financial Instruments". Retrieved from https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-9-financial-instruments.html/content/dam/ifrs/publications/html-standards/english/2025/issued/ifrs9/
30. IFRS Foundation (2025). International Financial Reporting Standard 13 "Fair Value Measurement". Retrieved from https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-13-fair-value-measurement.html/content/dam/ifrs/publications/html-standards/english/2025/issued/ifrs13/

Посилання на статтю:

Семенова С. М., Шпирко О. М., Афанас'єва І. І. Облік доходів від операцій із криптовалютою та іншими цифровими активами на підприємствах IT-сфери. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. праць*. № 1–2. 2025. DOI: 10.31767/nasoa.1-2-2024.01

Link to the article:

Semenova S. M., Shpyrko O. M., Afanasieva I. I., (2025) Oblik dokhodiv vid operatsii iz kryptovaliutoiu ta inshymy tsyfrovymy aktyvamy na pidpryiemstvakh IT-sfery [Accounting for Revenue from Cryptocurrency and Other Digital Asset Transactions at IT Enterprises]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii statystyky, obliku ta audytu – Scientific Bulletin of the National Academy of Statistics, Accounting and Audit*. DOI: 10.31767/nasoa.1-2-2025.si01 [in Ukrainian].